

M E L O M A A N

Mängib Laine Mets.

Eesti Raadio

Sellele plaadile on kogutud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia emeriitprofessori, pianist Laine Metsa esituste salvestused erinevatest eluperioodidest. Läänud aasta lõpul 85. sünnipäeva tähistanud Laine Mets on olnud üheaegselt silmapaistev nii interpreedi kui pedagoogina. Tallinna Konservatooriumi kauaaegse klaveriosakonna juhatajana on ta ka üks vähestest oma koolkonna loonud õpetajatest. Tema arvukate õpilaste hulka kuuluvad Ivari Ilja, Nata-Ly Sakkos, Eil Saviauk, Ruth Erntson, Piia Paemurru, Reinut Tepp, Janika Rand-Sirp, Piret Randalu jpt.

Aastad 1950–1970, mil Laine Mets oli aktiivselt interpreedina tegev, oli ühest küljest piiran- guterohke nõukogude aeg. Küll olen aga mitmelt toda ajajärku meenutanud inimeselt kuulnud, et see oli muusikaolu mõttes vägagi rikas aeg. Kontserdid olid olulised sündmused, publikut tulvil, pidevalt esinesid omamaised interpreedid ning gastroleerisid Nõukogude Liidu supertähed, sellised nimed nagu Svjatoslav Richter ja David Oistrakh. Muusika oli oluline kunst, millele elati innukalt kaasa.

CD "Mängib Laine Mets" on väärtuslik mitmes mõttes. Kõigepealt on siin salvestatud väga hea interpreedi mäng püsivamale helikandjale kui vanad raadiolindid või LP-d. Siia on kogutud valik head eesti muusikat. Plaadil kõlab Tobiase Sonatiin nr 2, Heino Elleri palad "Meditatsioon", "Mängutoos", "Muusikaline hetk", "Scherzino" ja "Kodumaine viis", Tubina

"Süit eesti karjaseviisidest", Artur Lemba "Pastoraal", "Intermezzo", Tokaata ja fuuga. Esmasalvestusena on plaadile talletatud Ester Mägi Klaverikontsert 1953. aastast. See CD on osake eesti muusikaajaloost. Plaadi esitlusele rääkis Ivari Ilja selle plaadi tekkeloost, mainides ühtlasi, et teda hämmastas ametiasutustes kogetud mõistatus eesti muusika ajaloolise pärandi talletamise olulisusest.

Plaadikuulamise kõrvale lugesin Laine Metsa kontsertide säilinud arvustusi, kus pianisti mänguviisi on iseloomustatud kui monumentaalset, püüdega suurejoonelisuse poole. On mõtteid selle kohta, et tema mäng on mõtestatud ja lähtub heliteose tervikidest; on tähelepanekuid heast tehnikast ja klaveri tämbri- rilliste gradatsioonide skaala rik- kusest ning sellest, et kõik män- guvahendid on allutatud teose sisu teenistusse ja sulavad harmoo- niliseks, üksteist täiendavaks ter- vikuks. Ning kuigi neid sõnu on lausunud juba aastakümneid tagasi toimunud kontsertide kohta, kehtivad nad täiel määral ka plaadil kõlavate esituste puhul.

la Remmel

Topeltvikerkaar. Ans Andur.

Seksound 009

Ans Andur, keda on pärjatud tiitli- tega "Eesti indie-popi lipulaev" ja "Hea Eesti Maitse" (ainsa mitte- toiduainena), on väljas oma teise "pärisplaadiga". Võrreldes 2005. aasta albumiga "Tuled peale" on Paradoksi kõrval tuntuima Paide bändi areng märgatav ja seda just vaheldusrikkuse suunas. Näidetena äärmustest

sobivad hästi "Idiootide kateeder" (motonvõlke falsette ja muljet avaldava hittivaruga pasuna-pop), gruuviv Epplik-rock "Pidu võõraste inseneridega" ja kartmatu süntesaatori lo-fi "Alt kummiga". Viimane koos sarnases võtmes looga "Plaane pole" näitavad hästi grupi kiidu- väärt julgust viia lõpuni ja viimist- leda väikesteks väljapeetud šedöövrteks ka need ideed, mis ehk esmapilgul näivad naiivsete ja kobavaten. Turvalisematel radadel käivad parimat *power-pop* traditsiooni järgivad hittid "Parklate linn", "Hydro", "Ohk" ja "Audiovaras". Siiski ei saa Ans Andurille ette heita tavapärast, siledust või ootustele vastamist. Juba siin-seal tekkev vastuolu viimistletud muusika ja "ko- duse" vokaali vahel mõjub pii- savalt värskendavalt. Ei pea omama *indie*-mehe frügikõrvu, et leida plaadilt hulganisti maitsupala – ammu unustatud sündikõlad ("Fuji", "Ma töotan ajalooarhiivis"), ergutav kitar- ritrilleridus "Audiovarga" lõpuosas, "Hydro" põhikäik, "Plaane pole" lõppakordid, salakarje loos "Ohk", minimalistlik-melanhoolse "Tallinna" üleminek "Peoks..." jne. Viimasel ajal levima hakanud heietused eestikeelse muusika eelistest võrkeelse ees, kuigi enam kui kohased ka siin, on juba pigem tüütuks muutumas. Samas ei meenu, et keegi oleks esile tõstnud Ans Anduri lüürikat, mis kõrva teritades ja plaadi (väga ilusat) vahelhele puurides osutus oma lihtsuses üllatavalt sisukaks (kiiresti on vaja eksperthinnangut mõnelt tegevpoeedilt). Olgu lõpetuseks ära toodud plaadi meeleeolu hästi ilmestavad read loost "Fuji", mis on üks plaadi parimaid lugusid: "sa ärkad üles keset sooja suve/ on paberist siin orus majad-onnid/ ja taamal naerab mägi suur ja valge/ ning kirsipuudest hevalge hommik".

Tauno Maarpuu
muusikasõber

When Colours Become Day and Night. Bad Apples.

Seksound 008

Esikplaadini on jõudnud juba Seksoundi kogumikul "Kohalik ja kohatu" looga "All the Parks are Closed" tuntuks saanud Bad Apples. Ootustes pole tulnud pettuda – BA album "When Colours Become Day and Night" järgib pilootloo *dream*-popilikku liini, andes tunnistust värskestest ja kõitvatest mõtetest üha areneval kohalikul *lo-fi*-areenil.

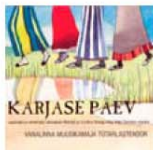
BA esmaalbum on kõlaliselt hoopis viimistletum, puhtam ja küpsem kui nende singel Seksoundi kogumikult. Võib-olla on nüüdseks kaduma läinud ansambli põrandaalune, rähisev müstika, kuid kogumiljet see ei riku. Bad Apples'i võlu seisneb hoopis muus kui toore müraseina taha pugemises – see võlu on hõljuvates, unelmlikes meloodiates ning vokaalse ja instrumentaalse kõlapildi üldises harmoonias. Viirtsid lisavad nihked garaažiliku, ülekatte punge poole sellistes lugudes nagu "Ultravixen" (austusavaldus B-filmide meistri- Russ Meyersile) või "Jesus 1970", mis tuletab meelde kodumaist Kwing Kungksi ja välismaist Moldy Peachesit. Peachesiga ühiseid jooni võib leida ka BA aeglasemates lugudes, kuid muidugi mõista on mõjutajaid teisigi.

Süüsel *indie* ja popi maastikul on bändi liidri Henrik Esse vokaal üks meeldivamaid ning huvitavamaid. Tema rikkumatuses ilmneb teatud stiilitunne, mis muusikakoolid läbi käinud lauljatel tavaliselt kaob. See on vabadus eelarvamustest ja ettekirjutustest, mis isetegemise löbu pärsivad.

Siiet ka indie-muusika võlu, mida võib võrrelda akende avamisega konditsioneeritud, kuid umbes ruumis.

BA tagasihoidlikkuses on lihtsust, kergust ja soojust, mis lubab neid lugusid kodus kuulata. Nagu heade albumite puhul juhtub, kerkivad ka BA plaadilt kuulud meloodiakatted esile suvalistes olukordades, sundides taas plaadi järele haarama veendumaks, et need pole enese välja mõeldud. Mõistete ja keelte paabelis võiks Bad Applesi esikalbumit nimetada *indie-bossa*'ks anno 2007. Kui koostate välismaa sõpradele postipaki uuest eesti muusikast, võite BA-ga uhkelt arvestada.

Tõnu Karjaste
muusika- ja filmikriitik

Karjase päev. Vanalinna Muusikamaja tütarlastekoor. Maarja Soone. Kaiu Põld.
VHK 2006

Vanalinna Muusikamaja tütarlastekoori esimene CD "Karjase päev" salvestati 2005. aasta sügisel Tallinna Peeter-Pauli kirikus (helirežii ja montaaž Margo Kõlarilt). Põhikoorige lisaks muusitseerivad plaadil Robert Jürjendal kitarril, Tuule Kann oma õpilastega kannandel

ja kaks ettevalmistuskoori, ühes loos ka Vambola Krigul suurel trummil. "Karjase päev" moodustab tervikliku muusikalise programmi, mille lähteallikas on paari aasta tagune sama nimega kontsertetendus. Ehkki Püha Katarina kirikus liideti ettekannde Anu Ruusmaa koreograafia, mõjub kava ka üksnes kuuldeliselt kui kena tervikutajuga loodud värviline kompositsioon. Selle aluseks on muusika stiililine sidusus, aga ka muusikaline jutustus ise. Milline on siis Muusikamaja tütarlastekoori karjase päev? Pigem nukker, lüüriline ja une-naoliselt meenutuslik kui rõõmus, toimekas ja "kohalolev". Seda päeva alustavad linnulaul ja hommikupalve (rahvakoraal "Et mööda läinud pime öö" Cyrillus Kreegi seades) ja lõpetavad öhtupalve ("Päev lõpeb tääl"), "Motisklus" kitarrile ja Veljo Tormise seatud helgelt kurblik "Öhtulaul". On muidugi ka sartsakamaid lugusid, näiteks ettevalmistuskoori "Söö, kari" ja kannelde labajalavalsid, kuid tervikmulje on ikkagi pigem elegiliselt kaemuslik. Mis aga ei tähenda muusikalist või esituslikku üksluisust ja ilmetust. Hoopis vastupidi – koori laulus on tämbriilist ja interpretatsioonilist eredust ja mitmekesisust, regilaule lauldakse eheda südudisega ("Vihmaloiits"), seevastu Miina Härma "Lauliku lapsepõli" esitatakse peene *liedertafel*'liku kunstipärasusega. Suurt tunnustust väärib plaadilt kostev intonatsiooniline puh-

tus, häälerühmade tasakaal, diktsiooni selgus ja laulude kaunis muusikaline viimistlus. Koolikoorige lauljaskond vahe- tult paratamatult igal aastal, mistõttu kompaktsed koorikõla ja muusikalise küpsuse saavutamine pole sugugi iseenesestmõistetav ja tavapärane. Peaosa koori kõrges tasemes on mõistagi dirigentidel Maarja Soonel (põhikoorige diri- gent alates 1998. aastast) ja Kaiu Põllul (alates 1993. aastast). Nende töö on kandnud ilusat vilja ja toonud koorile juba paar olulist auhinda. "Karjase päev" on kena ja lummaliselt mõjuv kuulamiselaemus, mis on kujundatud Mae Kivilo isikupärase kunstnikukäega ja varustatud asjaliku teaberaamatukesega. Muusikakirjutiste püsilugejana juhiks lõpetuseks tähelepanu plaadi alapealkirja "Uuemaid ja vanemaid rahvalaule lihtviisil ja Cyrillus Kreegi ning Veljo Tormise seades" pisukelele ebatäpsusele. "Lihtviisil" ei kõla küll tehkegi rahvalaule, ikka kellegi poolt seaduna või improviseerituna, samuti pole kõik, mida plaadil esitatakse, "uue ja vanem rahvalaul". Aga ega "igav tõde" polegi siinkohal nii oluline, tähtsam on sellesama nimetuse poeetiline elegants ja kogu plaadi terviklik ja diskreetne võlu.

Anu Kõlar
muusikateadlane

Svjata Vatra

Aastast 2005 tegutseva kvarteti Svjata Vatra (ukraina keeles "püha tuli") koosseisus on "viljan- difolklaste" armastatuimast ukraina bändist Haydamaky pärit Ruslan Trochynskyi (tromboon, vikat ja vokaal) ning eest- lased Kulno Malva (akordion, torupill ja vokaal), Sandra Sillamaa (torupill ja vilepill) ja Silver Sepp (löökpillid ja vokaal). Ansambli repertuaar on kokku kui kihiline salat: lisaks ukraina ja eesti rahvaviisidele on kuulda mõjutusi jazzist ja *reggae*'st, aga ka erinevatest maailmamuusikatest. Ukraina- keelsed laulud on paeluvad kui arvukad instrumentaalplad, põnev on kuulata ka uudsese konteksti sattunud eesti viise. Üks mõjuvamaid lugusid on aga omaloominguline, *reggae* essentsiga immutatud "spirituaal" "Revolutsioon".

Kirevusele vaatamata kõlab ukraina-eesti koostöö kokku vägagi hästi, kuigi võib-olla just koostöö huvides on bändi väljenduslaad arvatust vaos- hoitum. Tõeline slaavi uljus pääseb paisu tagant alles lõpuolos.

Joosep Sang

KUULA KA NEID:

Prigadi-Prigadi. Diskreetse Mango Trio.
hyper.records 1062.2

Ansambel Collage avaldab mõju veel aasta- kümneid pärast oma lühikese tegevuse lõpetamist. Üheksaliikmeline Diskreetse Mango Trio pakub hoogsaid tõlgendusi tuttavatest folgteemadest, muu hulgas ka nendest, mis Collage'i esituses krestomaatiaks kujunenud. Positiivse üldmulje rikub mäge helirežii, mis toob meelde kaheksakümnendate aastate Linnahalli stuudio. Samas on plaadil eredamaid sähvatusi, nagu "Haanja miis", kus on elemente kitarripopist ja näpuotsatäis *fusion*-jazzi, ning "Värvamäng" – optimistlik "olümpiregati-pop" *à la* Tartu Popi ja Roki Instituut.

Voorimehe viis. Indigolapsed.
Indigolapsed

Hiljuti esile kerkinud "etno-pop-jazz-folk-ambient"-metsa-maa-hingebänd" Indigolapsed, nagu ansambel end ise esitleb, viljeleb oma- loominguilist, malevaliku õhinaga esitatud täisakustilist muusikat, mille keskne element on (tavaliselt kahehääline) naisvokaal. Septett on küll veel lihvimata ja välja kujunemata, kuid siiski nooruslikult sarmikas. Kontserdil võib-olla enamgi, kui plaadil.

Joosep Sang